

*Діхтяренко Світлана Юріївна
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини,
м. Умань*

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА УЧНЯМ У ВИБОРІ ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Основною темою останнього року навчання є остаточне визначення подальшого життєвого шляху молодій людині. А це, насамперед, пов'язано з вибором майбутньої професійної діяльності та отриманням відповідної освіти. І хоча батькам іноді важко побачити у дорослій «дитині» самостійну особистість, варто все ж таки залишити право вибору свого майбутнього за нею. Отже, акцентуємо батьківську увагу на декількох тактичних моментах.

У справі вибору майбутньої професії батьки мають бути помічниками і порадиниками, а не виконавцями. Іноді, прагнучи допомогти молодій людині визначитися з професією, батьки заходять надто далеко і забагато допомагають. Не слід обтяжувати молоду людину родинними легендами про чотири покоління родичів, які були вчителями (лікарями, юристами). Потрібно бути готовим до того, що юнак захоче стати зовсім не тим, ким би хотілося його батькам. І він має на це право.

На початку навчального року варто пройти тестування у шкільного психолога, щоб визначити професійну спрямованість, характерну для конкретного типу особистості, батькам слід поговорити з донькою (сином) відверто, спрямувати на те, що випускний клас – це фундамент всього подальшого життя.

Не зайвим буде з'ясувати, чи відповідатимуть здібності та можливості дитини її бажанням. Для цього слід згадати, які вподобання були у дитини ще до школи, що їй удавалося найкраще, про що вона читала, герої яких фільмів її приваблювали.

Нині стало поширеним явищем наймати репетиторів, які готують до ЗНО. У доброзичливій розмові батьків з дітьми варто з'ясувати, чи дійсно необхідна

додаткова допомога. Якщо відповідь є позитивною, спільно знайти шляхи вирішення проблеми.

Не слід наймати репетиторів з усіх предметів, мовляв, гірше не буде, записувати дитину на декілька підготовчих відділень, «щоб вступила напевне», контролювати щогодини. Краще поговорити про те, як найкраще досягти бажаного результату, навчити його ставити перед собою мету, ділити її на маленькі кроки і долати перешкоди, прищеплювати молодій людині навички планування, показати, як складати перелік того, що потрібно зробити, за пріоритетністю.

Старшокласник має дотримуватися режиму дня і харчування, розумові навантаження чергувати із фізичними. Перевтома є проблемою учнів старшого шкільного віку. Лише правильна організація праці та відпочинку дозволить дитині завчасно не зійти з дистанції. Раз на тиждень батьки мають обов'язково обговорювати, що молода людина зробила для того, щоб наблизитися до своєї мрії.

Особливе місце у житті молодих людей відводиться емоційному життю. Слід бути готовим до того, що зразковий відмінник може закохатися до нестями у найменш слухний для цього час і забути про навчання та вибір професії. Підтримати і зрозуміти свою дитину – ось що мають зробити батьки. Вона ще не вміє, як ми, дорослі, жити за суворим розкладом, приносячи в жертву свої бажання поставленій меті. Потрібно пояснити старшокласникові, що в житті має бути місце для всього: навчання, захоплення, міжособистісні взаємини. Тільки тоді воно буде насиченим та цікавим.

Життя може вносити свої корективи. Можливо, за півроку доведеться переосмислити зроблене та змінити напрямок руху. Дитина має бути готовою до цього. Варто обговорити із сином чи донькою, що робити, якщо не вдається вступити до виші.

Дитина має бути впевнена, що незалежно від того, яку професію вона обере, вступить до вишу чи ні, – це подія, яка стане частиною її життя. А найголовніше – батьки прийматимуть і любитимуть її лише тому, що це їхня

дитина. Більш важливо, не ким, а якою людиною стане старшокласник в майбутньому.